

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

**Комітет у справах ветеранів, учасників бойових дій,
учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю**

Р І Ш Е Н Н Я

від 7 листопада 2018 року

**Про проект Закону України
про внесення змін до Закону України "Про поховання та похоронну
справу" щодо Національного військового меморіального комплексу
(реєстр. № 9170)**

Розглянувши проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про поховання та похоронну справу" щодо Національного військового меморіального комплексу (реєстр. № 9170 від 05.10.2018 року), поданий Кабінетом Міністрів України, Комітет зазначає наступне.

Постановою Верховної Ради України від 2 червня 2011 року N 3459-VI «Про Національне військове меморіальне кладовище», з метою увічнення пам'яті загиблих воїнів-визволителів у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років, учасників війни в Афганістані, інших військових конфліктах та під час виконання службових обов'язків і присяги на вірність народу України, забезпечення вшанування та гідного поховання ветеранів війни, учасників бойових дій, військовослужбовців, у тому числі звільнених у запас або у відставку, і членів їхніх сімей, а також інших осіб, які здійснили героїчні вчинки в ім'я Українського народу та мають особливі заслуги перед Вітчизною, передбачено створення Національного військового меморіального кладовища та рекомендовано Кабінету Міністрів України:

- у двотижневий строк з дня прийняття цієї Постанови створити Організаційний комітет для врегулювання питань щодо призначення, створення, відомчої належності, функціонування та затвердження місця розташування Національного військового меморіального кладовища;

- визначити Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України відповідальним за розроблення та виконання підготовчих заходів з проектування, будівництва та функціонування Національного військового меморіального кладовища;

- затвердити Положення про Національне військове меморіальне кладовище та План заходів щодо його створення;

- передбачити в проектах законів про Державний бюджет України на 2012 рік та наступні роки кошти на фінансування заходів з проектування, будівництва та утримання Національного військового меморіального кладовища.

Проте станом на 07 листопада 2018 року:

- положення про Національне військове меморіальне кладовище не затверджене;

- Національне військове меморіальне кладовище не створене;

- з 2012 року і по теперішній час кошти на фінансування заходів з проектування, будівництва та утримання Національного військового меморіального кладовища в Державному бюджеті не виділялися;

- земельні ділянки для створення кладовищ або спеціальні ділянки на кладовищах в обласних центрах та містах обласними радами не виділені.

Як вбачається з пояснювальної записки, Уряд вважає, що для створення Національного військового меморіального кладовища необхідно внести зміни до Закону України «Про поховання та похоронну справу», оскільки цим Законом «не передбачено функціонування Національного військового меморіального кладовища».

Законопроектом пропонується внести зміни до Закону України «Про поховання та похоронну справу», якими передбачити таке:

1) визначити, що Національним військовим меморіальним комплексом є спеціально відведена в установленому законом порядку земельна ділянка, призначена для організації почесних поховань та перепоховань видатних борців за незалежність України, військовослужбовців, які загинули захищаючи Україну, інших осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, Верховних Головнокомандувачів Збройних Сил України, а також дружин або чоловіків зазначених категорій осіб;

2) на Національному військовому меморіальному комплексі в разі, якщо це не суперечить волевиявленню померлого (загиблого), вираженого ним при житті, або в разі відсутності такого волевиявлення — бажанню членів його сім'ї, можуть бути поховані:

а) військовослужбовці (резервісти, військовозобов'язані) та працівники Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях;

б) особи, які у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, брали безпосередню участь в антитерористичній операції та операції об'єднаних сил, забезпеченні її проведення за умови, що в подальшому такі добровольчі формування були включені до складу Збройних Сил України,

інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів;

в) особи, які брали участь у боротьбі за незалежність України у складі органів влади, організацій, структур та формувань, визначених у частині першій статті 1 Закону України “Про правовий статус та вшанування пам’яті борців за незалежність України у ХХ столітті”, зокрема перепоховані з-за кордону;

г) військовослужбовці Збройних Сил України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, поліцейські, особи рядового, начальницького складу і військовослужбовці Міністерства внутрішніх справ України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які за рішенням відповідних державних органів були направлені для участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки або у відрядження в держави, де в цей період велися бойові дії;

г) Верховні Головнокомандувачі Збройних Сил України;

д) дружини або чоловіки вищезазначених осіб;

3) не можуть бути поховані на Національному військовому меморіальному комплексі особи, які обіймали керівні посади в комуністичній партії (посаду секретаря районного комітету і вище), особи, які обіймали керівні посади у вищих органах влади та управління СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних або автономних радянських республік, органах влади та управління областей, міст республіканського підпорядкування, працівники радянських органів державної безпеки всіх рівнів. Зазначені обмеження не поширюються на осіб, які брали участь в антитерористичній операції / у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях;

4) порядок організації поховань, підпоховань та перепоховань на території Національного військового меморіального комплексу затверджується Кабінетом Міністрів України;

5) утримання Національного військового меморіального комплексу забезпечується Державною службою України у справах ветеранів війни, учасників антитерористичної операції за рахунок коштів державного бюджету.

Державна служба України у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції зазначила, що перелік категорій осіб, які можуть бути поховані на території Національного військового меморіального комплексу, є дискримінаційним по відношенню до таких категорій осіб як учасники бойових дій на території інших держав, осіб з інвалідністю внаслідок війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України, не заперечуючи можливості вирішення на законодавчому рівні питань, порушених у законопроекті, вважає, що чинне законодавство України в цілому уже містить достатні правові передумови для створення відповідного комплексу і здійснення почесних поховань та перепоховань. У зв’язку з цим є підстави вважати, що порушене у законопроекті питання може бути успішно вирішене на підзаконному рівні.

Підтримуючи ідею законопроекту щодо необхідності створення відповідного меморіального комплексу, на думку Комітету необхідно ґрунтовніше опрацювати такі питання:

1) щодо надання права на захоронення на Національному військовому меморіальному комплексі тим категоріям осіб, які передбачені Постановою Верховної Ради України від 2 червня 2011 року № 3459-VI «Про Національне військове меморіальне кладовище» (учасників бойових дій на території інших держав, осіб з інвалідністю внаслідок війни), а також постраждалим учасникам Революції Гідності, які, відповідно до Закону про статус ветеранів війни, мають право на державні гарантії, передбачені для учасників бойових дій;

2) щодо доцільності створення єдиного місця поховання чи спеціально відведених місць – місць почесних поховань за місцем проживання зазначених вище осіб. На сьогодні, відповідно до Закону України «Про поховання та похоронну справу», рішенням виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у місцях поховання можуть бути відведені сектори для почесних поховань, поховання померлих (загиблих) військовослужбовців (сектори військових поховань). Для почесних поховань органи місцевого самоврядування можуть відводити земельні ділянки поза територією місць поховання, на яких створюються меморіальні бульвари, сквери, парки і кургани Слави. В такому випадку рішення про почесне поховання приймається в кожному конкретному випадку відповідно до Порядку утримання кладовищ та інших місць поховань, затвердженого наказом Держжитлокомунгоспу України від 19 листопада 2003 р. № 193, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 8 вересня 2004 р. за № 1113/9712 .

Зважаючи на вищенаведене та з урахуванням проведеного обговорення, **Комітет вирішив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про поховання та похоронну справу" щодо Національного військового меморіального комплексу (реєстр. № 9170), поданий Кабінетом Міністрів України, за результатами розгляду в першому читання направити суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

2. Направити рішення до Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства, визначеного головним з його опрацювання.

Голова Комітету

О. ТРЕТЬЯКОВ